

MS NOTAT

DE RIGESTE 100 DANSKE FAMILIER ER OP TIL 7 GANGE RIGERE END SKATTEMINISTERIET OPGØR

En skat på 1 procent af de 100 rigeste familiers formuer vil rejse ca. 6 mia. kroner – nok til afskaffe fattigdomsydelser i Danmark, give 2 mia. kroner til klimatilpasning til verdens fattigste lande og ansætte 5.900 pædagoger

FAKTA:

Skatteministeriet opgør de 100 rigeste personers formue til 88 mia. kroner. De inkluderer ikke unoterede aktier i familieejede virksomheder i formueopgørslen

I Berlingskes liste over de 100 rigeste familier opgør de formuen til 647 mia. kroner – mere end syv gange større end Skatteministeriet. Berlingske inkluderer unoterede aktier

Skatteministeriets tal afspejler langt fra virkeligheden. De rigeste er meget rigere end de officielle tal viser. Uligheden i toppen er meget større end de officielle statistikker viser.

MS MENER:

At Skatteministeriet bør estimere værdien af unoterede aktier, så politikere ikke træffer beslutninger på baggrund af åbenlyst skæve tal for de superrige.

At når Berlingskes formuetal tydeliggør, at Danmark har større økonomisk ulighed, så understreger det behovet for en handlingsplan mod ulighed, så vi kan leve op til FN's Verdensmål om at reducere ulighed og udrydde fattigdom

At en skat på formuer og arbejdsfri indkomster fra formuer er en god måde at skabe finansiering til at opnå Verdensmålene i Danmark og globalt

PROBLEMET

Ifølge Berlingskes opgørelse ejer de 100 rigeste danske familier over syv gange så meget som Danmarks Statistik og Skatteministeriet opgør. I et svar til Folketingets Skatteudvalg fra juni 2018 opgør Skatteministeriet, at de 100 rigeste personer har formuer på i alt 88 mia. kroner. Ifølge Berlingskes årlige liste over de 100 rigeste danske familiers formue udgør den i alt 646,5 mia. kroner eller omkring 8 % af den samlede nettoformue i Danmark – 558,5 mia. kroner mere end i Skatteministeriets opgørelseⁱ.

Forskellen skyldes primært, at Skatteministeriet ikke medregner unoterede aktier i familieejede selskaber, da Danmarks Statistik ikke har valide opgørelser af de unoterede aktiers værdiⁱⁱ. Da f.eks. familieejede virksomheder ofte ikke er børsnoterede og derfor ejes gennem unoterede aktier, vil en stor del af de største formuer i Danmark ikke indgå i Skatteministeriets opgørelse. Danmarks Statistik angiver, at det giver udfordringer i datagrundlaget, særligt omkring de få meget rige personer.

Forskellen er også, at Berlingske ser på familieformuer, der kan have flere ejere, mens Skatteministeriet ser på registerdata for enkeltpersoner. Hvis man, for at undgå enhver overdrivelse, inkluderer Skatteministeriets opgørelse af de 1000 rigeste personers formue på 188 mia. kroner, så har de 100 rigeste familier fortsat 3,4 gange større formue ifølge Berlingskes opgørelse end de 1000 rigeste ifølge Skatteministeriet. Det betyder, at Skatteministeriets formueopgørelse overser så stor en del af de rigeste danskernes formue, at opgørelsen i praksis bliver misvisende for de allerrieste.

Det betyder, at formueuligheden i Danmark i virkeligheden er langt større, end det fremgår af de officielle statistikker.

Danmark underskrev sammen med resten af verdens lande i 2015 FN's 17 Verdensmål, hvor mål #10 er at "*Reducere ulighed i og mellem lande*". I de fleste lande, herunder Danmark, stiger uligheden målt som indkomstulighed. Arbejdsfri

indkomster fra formuer er en stigende del af de rigestes indkomster. Det er derfor afgørende at have bedre data om formuer for at lave en troværdig handlingsplan for at nå Verdensmål #10 om at reducere ulighed. Målet er også at mobilisere midler fra beskatning af formuer til både at sikre velfærd og udryddelse af fattigdom i Danmark og investere i den globale indsats mod ulighed og klimaforandringer, særligt i de fattigste lande

En skat på formuer vil derfor også indbringe en betydelig større indtægt, end Skatteministeriet vurderer. Fx vil en skat på 1 procent af de rigeste 100 familiers formue alene rejse cirka 6 mia. kroner, hvis de beskattes af den fulde værdiansættelse. For det beløb kan man afskaffe fattigdom i Danmark (1,2 mia. kroner til at fjerne kontant-hjælpsloftet, 225 timers reglen og hjemsendelsesydelsen), bidrage med 2 mia. kroner til klimatilpasning i verdens fattigste lande og forbedre dansk velfærd gennem finansiering af fx 5.900 pædagoger.

I det følgende gennemgås Skatteministeriets opgørelse over de rigeste danskernes formuer i 2016 og Berlingskes estimer over de 100 rigeste danske familiers formuer i 2018. Afslutningsvis sammenlignes tallene og konsekvenserne af de forskellige opgørelsesmetoder diskuteres.

SKATTEMINISTERIETS ESTIMATER AF DE RIGESTE DANSKERES FORMUER

I et svar på Skatteudvalgsspørgsmål 396 fra Socialdemokratiets Jesper Petersen oplyste skatteminister Karsten Lauritzen den 4. juni 2018, at de 100 personer med størst formue i Danmark tilsammen ejede 88 mia. kroner og havde en gennemsnitsformue på 878 mil. per personⁱⁱⁱ. Disse 100 rigeste estimeres at eje 1,5 procent af danskernes samlede positive nettoformue. På baggrund af dette understregede skatteministeren, at Danmark er et af de lande med den mest lige indkomstfordeling, samt at der ikke var tegn på, at nettoformuen i stigende grad koncentreredes hos de rigeste. I Skatteministeriets opgørelse medregnes værdien af unoterede aktier ikke.

Tabel 1. Gennemsnitlig og samlet nettoformue for personer med størst formue i 2016

	Gns. formue	Samlet formue	Andel af samlet positiv nettoformue for hele befolkningen	Andel af samlet nettoformue for hele befolkningen
	Mio. kr.	Mia. kr.	Pct.	Pct.
100 personer med størst formue	878	88	1,5	1,8
200 personer med størst formue	545	109	1,9	2,0
1.000 personer med størst formue	188	188	3,3	3,4

Anm.: Formue omfatter registeret nettoformue inkl. pensionsformue (ikke beskattet pensionsformue indgår med 80 pct.) samt værdien af bl.a. ejerbolig og bil.

Kilde: Lovmodelberegninger på en fuldtælling af befolkningen i 2016.

Kopieret fra Skatteministeriets svar på Skatteudvalgsspørgsmål 396 af 8. maj 2018

BERLINGSKES ESTIMATER AF DE RIGESTE DANSKERES FORMUER

Berlingske udgiver årligt en liste over de 100 rigeste danske familier og deres formuer^{iv}. Berlingskes opgørelse er baseret på et estimat af værdien af større danske virksomheder og på den baggrund, hvad deres ejere er gode for. Opgørelsen inkluderer altså et estimat over de noterede aktier, der udgør en væsentlig del af de 100 rigestes formuer. Det er af gode grunde vanskeligt at

fastlægge værdien af noterede aktier. Berlingske laver en research af mere end 1700 selskaber med en omsætning over 200 mio. kroner og estimerer værdien ved at sammenligne virksomhederne med lignende børsnoterede selskaber. Da Berlingskes liste primært er baseret på offentlig tilgængelig information og ikke indeholder registerdata, indgår privat gæld ikke i formueopgørelsen^v. Ifølge Berlingskes liste ejer de 100 rigeste danske familier samlet 646,5 mia. svarende til 6,5 mia. per familie.

Tabel 2. Sammenligning af formueopgørelser fra Skatteministeriet og Berlingske

	Gns. Formue	Samlet formue	Andel af den samlede formue i Danmark
	Mia. kr	Mia. kr	Pct.
De 100 rigeste ifølge Skatteministeriet ^{vi}	0,8	88	1,6
De 100 rigeste familier ifølge Berlingske ^{vii}	6,5	646,5	8,07 ^{viii}
Difference	5,6	558,5	6,47

KONSEKVENSER AF FORSKELLENE

Som tydeliggjort i Tabel 2. estimerer Berlingske, at formuen blandt de 100 rigeste familier er 558,5 mia. større end Skatteministeriets estimat, svarende til mere end syv gange større. Forskellen mellem de to opgørelser er udtryk for, at de rigeste danskere har en meget stor del af deres værdier i unoterede aktier. Da mange af de store familieejede virksomheder (Lego, Danfoss, Jysk, Ecco, Velux og mange flere) ikke er børsnoterede, vil disse selskabers værdi ikke indgå i Skatteministeriets formueoversigt. Skatteministeriets opgørelsesmetode underestimerer dermed den samlede danske formue ekstremt meget. Især i toppen vil opgørelserne langt fra afspejle virkeligheden, da det oftest vil være de rigeste danskere, som har store formuer i unoterede aktier.

Danmarks Statistik angiver at "Det mangelfulde datagrundlag, især i forhold til de unoterede aktier, vedrører bl.a. store familieejede aktieselskaber, hvis værdi ikke er med i statistikken. Det giver derfor en skævhed blandt opgørelsen af de allerrigeste i landet. Udfordringerne med datagrundlaget er centreret omkring de få, meget rige personer".^{ix} Da de unoterede aktier ikke handles på Børsen og ejerskabet kan være uklart kan de ikke indgå i Danmarks Statistiks opgørelse af formuer.

der foreligger ikke mulighed for at indhente de manglende data for særligt unoterede aktier.

At formuerne i toppen underestimeres tydeliggøres, når vi kigger på de 100 rigestes andel af den samlede danske formue. Ifølge Skatteministeriets opgørelse ejer de 100 rigeste danskere 1,6 procent af den samlede danske nettoformue. Baseret på Berlingskes opgørelse estimerer vi, at de 100 rigeste familier ejer 8,07 % procent af den samlede danske formue. Der er altså en forskel på 6,47 procentpoint.

Yderligere viser Berlingskes opgørelser, at otte ud af de ti rigeste danske familier har arvet den virksomhed, der har gjort dem rige. Rigdom går altså i allerhøjeste grad i arv.

POLITISKE KONSEKVENSER OMKRING FORMUE OG ULIGHED

Ved systematisk at underestimere formuerne blandt de rigeste danskere skabes der et billede af et Danmark, der er langt mere lige end, hvad der i virkeligheden er tilfældet. Det er her vigtigt at pointere, at Skatteministeriet er åbne om deres opgørelsesmetode og ikke forsøger at skabe et fejlagtigt billede. Udfordringen er, at der ikke er officielle fortegnelser over værdien af unoterede aktier i Danmark, hvorfor Skatteministeriet ikke forsøger at medregne værdien af disse.

Ifølge OECD ejede de 1 procent rigeste danskere i 2016 cirka 23 procent af den totale formue, når pensionsformuer ikke medregnes^x. Hvis de unoterede formuer medregnes, må vi forvente, at denne andel er betydeligt større, op mod 27-28 procent. For mere nøjagtigt at fastlægge den rigeste 1 procents andel af den samlede formue er der brug for bedre data end den, MS har adgang til.

Som det tydeliggøres i Berlingskes estimat, er de unoterede aktier altså så stor en del af de rigeste danskernes formuer, at Skatteministeriets opgørelse ikke giver et meningsfuldt billede af virkeligheden. Det ses tydeligst ved, at Skatteministeriet antager, at de 100 rigeste danskere tilsammen ejer mindre end det, den éne rigeste familie ifølge Berlingske ejer.

Da politikerne ofte tager udgangspunkt i Skatteministeriets formueopgørelser, vil politiske diskussioner omkring ulighed, ekstrem rigdom og formueskat i Danmark være baseret på tal, der ikke afspejler den reelle situation i Danmark. Beskatning af rigdom, herunder arvebeskatning, formueskat og beskatning af arbejdsfri indkomster fra afkast på formuer er for tiden et aktuelt fordelingspolitisk tema. Hvis diskussioner om sådanne tiltag baseres på Skatteministeriets opgørelser, vil diskussionen ikke foregå på et retvisende grundlag. Dermed vil politikerne ikke have mulighed for at træffe oplyste og kvalificerede valg.

Skatteministeriet angiver i et svar til Skatteudvalget, at provenuet fra en formueskat vil være 14,2

mia. kroner, ved en skat på formuer på 1 procent på formuer over 3 mil. kroner^{xi}.

Baseret på Berlingskes formueestimat, kan vi dog se at alene på de 100 rigeste familier, vil en formueskat på 1 procent indbringe et provenu på cirka 6 mia. kroner årligt.

MS ANBEFALER

Skatteministeriets opgørelser over de rigeste danskers formuer giver ikke et retvisende billede af virkeligheden. Dette skaber et skævt billede for politikerne at lave politik ud fra. Hvis vi skal have en reel idé om uligheden og formuerne i Danmark er det nødvendigt at foretage valide formueopgørelser, der tager højde for de formuer, der ligger i familieejede og ikke-børsnoterede virksomheder.

Mellempfolkeligt Samvirke foreslår at øge skatten på arbejdsfri indkomster fra formuer og at indføre

en egentlig formueskat, fx på 1% af formuer over 5 mio. kroner. En sådan formueskat kunne være et væsentligt bidrag til at opnå den udvikling, som Danmark har forpligtet sig til som en del af verdensmålene for bæredygtig udvikling. Som en del af de 17 mål har Danmark forpligtet sig på at reducere uligheden inden 2030: Indkomststigningerne for de fattigste 40 procent skal være større end landsgennemsnittet og fattigdom skal udryddes. Formuebeskatning vil give mulighed for at skabe større lighed samt bidrage til den nødvendige omstilling mod en bæredygtig økonomi. Som en vigtig sidegevinst nødvendiggør en formueskat, at der bliver udarbejdet valide data for formuer - også for de ekstremt rige.

Se mere om hvad "MS Mener" om Ulighed i Danmark, Formueulighed og Fattigdom her: <https://www.ms.dk/2019/03/bekaemp-ulighed-i-danmark>.

ⁱ Tallet er fundet via statistikbankens Nationalregnskabsopgørelse. <https://www.statistikbanken.dk/statbank5a/selectvarval/saveselections.asp>

ⁱⁱ <https://www.dst.dk/da/Statistik/dokumentation/Times/moduldata-for-formue-og-gæld/formueart>

ⁱⁱⁱ <https://www.ft.dk/samling/20171/almde/SAU/spm/396/1891162.pdf>

^{iv} <https://www.berlingske.dk/business/se-listen-her-er-danmarks-100-rigeste>

^v Berlingskes liste er dermed reelt set en bruttoformueopgørelse. Se mere om Berlingskes opgørelsesmetode på: <https://www.berlingske.dk/business/saadan-har-vi-beregnet-formuerne-for-danmarks-100-rigeste>

^{vi} <https://www.ft.dk/samling/20171/almde/sau/spm/396/svar/1495457/1905921/index.htm>

^{vii} <https://www.berlingske.dk/business/se-listen-her-er-danmarks-100-rigeste>

^{viii} Udregnet ved at tage de 100 rigeste familiers andel af Nationalregnskabsopgørelsens samlede danske formue på cirka 8.000 milliarder.

^{ix} Danmarks Statistik, notat, april 2019: Unoterede aktier i den familiefordelte formuestatistik (ikke publiceret)

^x https://oim.dk/media/20468/fordeling_og_incitammenter_2018_pdfa.pdf

^{xi} <https://www.ft.dk/samling/20181/almde/sau/spm/4/svar/1524054/1959858.pdf>